

Bu makaleye atıfta bulunmak için/To cite this article:

BİBER VANGÖLÜ, Y, ERCİŞLİ, N. (2020). Caryl Churchill'in Seven Jewish Children Adlı Oyununda Gayri-İnsanileştirme Olgusu. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 24 (2), 605-623.

Caryl Churchill'in Seven Jewish Children Adlı Oyununda Gayri-İnsanileştirme Olgusu

Yeliz BİBER VANGÖLÜ (*)

Nazan ERCİŞLİ (**)

Öz: Eski çağlardan bu yana uygulamalarına sıkça rastlanan ve 2000'li yıllarda kuramsallaştırılan gayri-insanileştirme, diğer insanların veya grupların daha az insan oldukları varsayımına dayanır. Bu makalenin amacı, çağdaş İngiliz tiyatrosunun önde gelen yazarlarından Caryl Churchill'in Seven Jewish Children başlıklı oyununda günümüz toplumlarında sıkça karşılaştığımız gayri-insanileştirme olgusunu ele almaktır. Bu incelemede gayri-insanileştirme; sosyal kimlik kuramı, ikili karşıtlıklar, ben ve öteki karşıtlığında ötekileştirme, şarkiyatçılık ve gayri-insanileştirme kuramları ile bağlantılı olarak incelenmektedir. Bu çalışma böylelikle günümüzde halen devam etmekte olan Filistin-İsrail çatışması hakkında bir tartışma çerçevesi sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Caryl Churchill, Seven Jewish Children, Filistin-İsrail Çatışması, Gayri-insanileştirme, Sosyal Kimlik Kuramı.

Dehumanisation in Caryl Churchill's Seven Jewish Children

Abstract: Theorised in the 2000s, dehumanisation, the practice of which has been common since ancient times, is based on the assumption that other people or groups are less human. The aim of this article is to examine dehumanisation, a phenomenon which we frequently encounter in today's societies, in Seven Jewish Children by Caryl Churchill who is one of the leading contemporary British playwrights. In this examination of dehumanisation, social identity theory, binary oppositions, otherness based on the oppositions of self and other, orientalism and dehumanisation theories are discussed in connection with each other. By doing so, this study aims to present a framed discussion about the Palestinian-Israeli conflict that is still an ongoing issue today.

Keywords: Caryl Churchill, Seven Jewish Children, Palestinian-Israeli Conflict, Dehumanisation, Social Identity Theory.

Makale Geliş Tarihi: 22.01.2020

Makale Kabul Tarihi: 16.06.2020

I. Giriş

İngiliz tiyatrosunun yaşayan önemli isimlerinden olan Caryl Churchill, sahip olma duygusu ile iktidar arzusu arasındaki ilişkiyi irdeleyen *Owners* (1972) adlı oyunu ile profesyonel tiyatro kariyerine adım attığından bu yana toplumsal ve politik sorunları deneysel ve yenilikçi bir yaklaşımla tiyatro sahnesine taşımıştır. Yazar, özellikle 1970'li

*) Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü (eposta: yeliz.biber@atauni.edu.tr) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2117-7812>

**) Doktora Öğrencisi, Atatürk Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü (eposta: nercisli72@gmail.com) ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8463-8428>

Bu makale araştırma ve yayın etiğine uygun hazırlanmıştır iThenticate for Authors & Researchers intihal incelemesinden geçirilmiştir.

yılların sonundan itibaren ataerkil kültür yapısını feminist bir tutumla eleştirdiği oyunlarıyla bilinir. Örneğin, ilk kez 1979'da sahnelenen *Cloud Nine*'de toplumsal cinsiyet olgusunu, ataerkil yapı ile kolonyalizmi bağdaştırarak ele almıştır. Churchill'in tüm dünyada tanınmasını sağlayan bir diğer feminist oyunu ise 1982 yılında sahnelenen ve burjuva feminizminin bir eleştirisini sunan *Top Girls*'tür. Dünyadaki gelişmelerden ve olaylardan kendini hiçbir zaman soyutlamamış bir yazar olan Churchill'in 2009'da yazdığı *Seven Jewish Children* da yine politik oyunlarından biridir. Yaklaşık elli senedir profesyonel olarak yazmakta olduğu sahne oyunlarında ele aldığı çeşitli toplumsal ve politik konular onu İngiltere'de politik tiyatronun önde gelen oyun yazarları arasına yerleştirmiştir.

Kendini hem bir sosyalist hem de bir feminist olarak tanımlayan Churchill (Fitzsimmons, 1989: 89), günümüzün değişen politik ikliminde artık feminizmi ön planda tutan oyunlar yazmasa da politik tavrının sola yakın olduğu gerçeği oyunlarında daima yer bulan kapitalizm eleştirilerinden anlaşılır. Politik tavrının netliğine rağmen, Churchill'in yalnızca ideolojik kaygıyla oyunlar yazmadığı, onun gündemdeki ulusal, uluslararası ve küresel sorunlara yönelik çeşitli konularda oyunlar ürettiği söylenebilir. *Seven Jewish Children* yazarın günümüzün çözümsüz kalan sorunlarına yönelik görüşlerini ortaya koyduğu oyunlardan biri olarak uluslararası kamuoyunda çokça tartışılmıştır. İsrail'in 2009'da orantısız güç kullandığı Gazze saldırısının ardından Filistin'de yaşanan insanlık dramına dikkat çekmek ve Filistin'in sesi olmak adına kaleme aldığı bu oyunda Churchill, Filistin-İsrail¹ çatışmasını ezen ve ezilen karşıtlığında ele almıştır. Yazar, gayri-insanileştirme bağlamında ilk önce Yahudi-Nazi, sonrasında ise İsrail-Filistin çatışmasına yer vermiş, duruma Filistin ya da İsrail açısından değil insanlık dışı muamelelere maruz kalanların tarafından baktığını göstermiştir.

Bu makalede Churchill'in *Seven Jewish Children* adlı oyunundan hareketle günümüz toplumlarında sıkça karşılaştığımız gayri-insanileştirme olgusu ve bu olgu ile bağlantılı olarak sosyal kimlik kuramı, ikili karşıtlıklar, ben ve öteki karşıtlığında ötekileştirme ve şarkiyatçılık gibi kavramlar ele alınacaktır. Jacques-Philippe Leyens ve Nicholas Haslam tarafından 2000'li yıllarda kuramsallaştırılan gayri-insanileştirme² "Ötekilerin, insanlığının tamamen inkâr edildiği ve buna işkence ve eziyetin eşlik ettiği" durumlar ve olgular anlamına gelmektedir (Haslam, 2006:252). Yukarıda adı geçen diğer kavramlar ise, başka insanların veya grupların

¹ İkili karşıtlıklarda ikinci terimin ötekileştirmeye neden olması sebebiyle bu makale boyunca ötekileştirmeden kaçınmak adına İsrail-Filistin ya da Filistin-İsrail ikili karşıtlıkları değişimli olarak kullanılacaktır.

² Bu kuramlar hakkında daha ayrıntılı bilgi almak için bkz. Leyens, *Psychological Essentialism and the Differential Attribution of Uniquely Human Emotions to Ingroups and Outgroups*; Haslam, *More Human than you: Attributing Humanness to Self and Others*.

daha az insan olduklarının düşünül­düğü gayri-insanileştirme ile yakinen iliş­kili olduklarından bu olgunun anlaşılmasında faydalı olacaktır.

İkinci Dünya Savaşı sırasında Nazilerin gerçekleştirdiği Yahudi soykırımını konu edinerek başlayan *Seven Jewish Children*, bu noktadan hareketle İsrail devletinin kuruluş sürecinin kısa bir özetini sunar. Oyun bu çerçeve içerisinde isimleri anılmayan İsraili karakterler ve onları ilgilendiren tarihi olaylar üzerinden konusunu işler. Yazarın karakterlere isim vermekten kaçınması, onların İsrail kimliği altında tüm dünyaya karşı tek ses olduklarını vurgulamak istemesi olarak yorumlanabilir. Her ne kadar oyun içinde farklı ton ve tınılara sahip olsalar da bu İsraili karakterler farklı bakış açılarına sahip gibi gözükmezler; aksine onlardan tek bir ses yükselir. Oyun, Filistinlilere ses vermeyen ve yalnızca İsraililerin monologlarından oluşan yapısı ile sesini duyuramayan ve gayri-insanileştirmeye maruz kalan Filistinlilerin buldukları durumu da vurgular niteliktedir. Churchill gibi politik konulara duyarlı bir oyun yazarının gayri-insanileştirme olgusunu, İsrail'in 1948 yılından beri devam eden Filistin toprakları üzerindeki fiili işgaline İsraililer ve Batılılar tarafından meşruiyet kazandırılması bağlamında işlemesi sanatın dayatılan politik görüşlere karşı durma potansiyelini ortaya koyması açısından önemlidir.

Londra'da bulunan Royal Court Tiyatrosunda 6 Şubat 2009 yılındaki ilk sahnelenmesinin ardından, oyun yazarın Filistinlilerin yaşadıklarına tepkisiz kalmadığı ve politik görüşlerini cesurca ortaya koyduğu eserlerinden biri olarak uzunca bir süre gündemde kalmış, olumlu ve olumsuz pek çok tepki almış, sayısız tartışmalara konu olmuştur. Filistinlilerin yaşadığı drama sessiz kalan kitleler bu defa İsraililerin eleştirilmesine karşı sessiz kalmamış, oyuna derhal tepki göstermişlerdir. Özellikle Filistinli çocukların öldürülmesinin anlatıldığı son sahnenin, Yahudilerin tarih boyunca Hristiyan bebekleri kaçırıp öldürdüklerine dair suçlamalara dayandığı düşüncesiyle yazar Yahudi düşmanlığı ile suçlanmıştır. Churchill'in oyunu pek çok eleştirmen tarafından taraflı ve kışkırtıcı olarak değerlendirilmiş, hatta iki farklı yazar Churchill'e cevaben aynı yıl içinde yeni oyunlar kaleme almıştır. Bunlardan biri Amerikalı yazar Israel Horovitz'in *What Strong Fences Make* (2009) adlı oyunu, diğeri ise Richard Stirling'in *Seven Other Children* (2009) adlı oyunudur. Her iki yazar da Churchill'i *Seven Jewish Children*'da İsrail'in bölgede izlediği politikaları eleştirmek adına Yahudiliğe saldırmakla suçlamış, Horovitz bunu "kabul edilemez bir sınırın aşılması" ("US, UK Playwrights Write Separate Responses to 'Seven Jewish Children'," 2009) olarak tanımlamıştır. Churchill, oyununun Filistinlilere Tıbbi Yardım Derneği'ne (Medical Aid for Palestinians) bağış yapılması şartıyla tüm dünyada ücretsiz olarak sahnelenmesine müsaade ettiği için bu yolla Filistin'e sağlanan maddi destek Churchill'in taraflı davrandığı görüşünü desteklemiş, oyunun eleştirilmesindeki başlıca

nedenlerden biri haline gelmiştir. Oysa eleştirilerin yoğunluğunun sebebinin, aslında Churchill'in Batı medyasında çoğu kez görmezden gelinen Filistinlilere uygulanan şiddet ve zulmü açıkça gösterme cesareti ve kışkırtma yoluyla konuya dikkat çekme gayreti olduğu da söylenebilir.

II. *Seven Jewish Children* ve Gayri-İnsanileştirme

Seven Jewish Children'ın metni Churchill'in son dönem oyunlarında kullandığı özüne indirgenmiş ifade ve cümlelerden oluşmakla beraber oldukça şiirsel bir dile sahiptir. Metne şiirsellik katan en temel unsur '(ona) söyle' (tell her) ve '(ona) söyleme' (don't tell her) sözcüklerinin oyun boyunca tekrar edilmesidir. Her sahnede 'o' zamiriyle kendisinden bahsedilen kişi isimsiz bir kız çocuğudur ve asla sahnede yer almaz. Monologlar üzerine kurulan oyunda konuşanlar ise çocuklarının düşüncelerini yönlendirmeye çalışan Yahudi ebeveynlerdir. Yukarıda da belirtildiği üzere oyunda her sahne farklı bir zaman dilimini ele aldığından monologlar farklı yetişkin karakterler tarafından sunulur. Ancak metin aynı kalıbın yani 'ona söyle' veya 'ona söyleme' sözlerinin tekrarı üzerine inşa edilmiştir. Bu sözler üzerinden değerlendirildiğinde, Churchill İsrail-Filistin sorunu söz konusu olduğunda söylemin bazı bilgilerin saklanıp bazılarının ise özellikle gündeme getirilmesine dayalı bir strateji ile oluşturulduğunu ve devamının sağlandığını iddia etmektedir.

Seven Jewish Children'ın tümüyle tek taraflı monologlar üzerine kurulu olması Charlotte Higgins şöyle değerlendirmektedir: "Eser, Filistin topraklarından ya da Gazze'den gelen bir sese değil tümüyle meşru kabul edilen İsraili aileler üzerine odaklanmıştır. İki tarafı objektif bir şekilde ele almaz" (2009). Filistinlilere ses vermeyen oyunun tek taraflı olduğu yorumunu yapan Higgins'in, aslında bir bakıma Filistin halkının onlarca yıldır içinde bulunduğu durumu özetlediği söylenebilir. Uluslararası kamuoyunda sesi duyulmayan Filistin halkının yaşadığı işkence ve katliamlar, İsrail taraflı haber ve görüntülerle tek yönlü olarak kamuoyuna sunulmakta, olayın diğer yüzü medyada ancak satır aralarında kendine yer bulabilmektedir. Filistin-İsrail sorununun ve bölgede yaşananların nasıl yanlış bir şekilde sunulduğunu, Churchill oyunu tamamen İsraililerin düşüncelerini yansıtan monologlar üzerine inşa etmek suretiyle eleştirir. Yazarın oyunda yer alacak oyuncu sayısını sınırlamama tercihi de bu bağlamda İsrail taraflı haberlerin tüm dünyaya yayılması ve iki ülke arasında yaşanan olaylara tek taraflı bakış açısının yaygınca benimsenmesinin vurgulanması olarak düşünülebilir.

Holokost'un dehşetinin vurgulanmasıyla başlayan oyunda birinci sahneden son sahneye kadar gerçekler çocuklardan saklanır ve yaşananlar hakkında yalanlar söylenir. Ancak çocukların temiz ve masum dünyası oyun boyunca korunmaya çalışılsa da son sahnede küçük kızdan saklanan tüm gerçekler açıklanır. Filistinlileri öldürdüklerini ve öldürmeye devam edeceklerini artık saklamayan İsraili ebeveynler üstelik bu durumdan

asla üzüntü ve utanç duymadıklarını da açıkça dile getirirler. Çocuğun gerçekleri öğrenmesi, oyunun başında soykırıma uğrayan insanlardan soykırım uygulayan insanlara dönüşen İsraili ebeveynlerin, uygulamaktan çekinmedikleri dehşeti artık açığa vurmaktan da çekinmemelerinin bir yansıması olarak düşünülebilir. Ailelerin şiddet ve katliamı normalleştirmeleri, bu uygulamaların yalnızca maruz kalanlara değil uygulayanlara ve çocuklarına da zarar vereceği düşüncesini ortaya çıkarmaktadır.

Oyun ilk sahnesinde altı milyondan fazla Yahudi'nin öldürüldüğü Holokost sırasında Yahudi bir ailenin çocuğunun hem fiziksel hem de ruhsal zarar görmesini engelleme çabalarına odaklanmaktadır. Aile söz konusu soykırımda yaşananları çocuğa oyun olarak tanımlama yolunu seçer:

- Bunun bir oyun olduğunu söyle ona...
- Onu öldüreceklerini söyleme...
- Ona erkekler hakkında bir şeyler söyle
- Onların oyundaki kötüler olduklarını söyle ona. (Churchill, 2009: 1)

Churchill, burada Yahudilerin maruz kaldıkları şiddet ve katliamları, masum Yahudi kız çocuğu ve güçlü Nazi askerleri karşıtlığında şiddetli bir şekilde vurgulamaktadır. Güçlünün zayıf üzerinde orantısız güç kullanımına yapılan vurgu, söz konusu karşıtlık ışığında daha çarpıcı hale gelir. Çocukların masum dünyasında kötülüğe yer olmaması gerekliliği burada konuşan karakteri, Nazi şiddetinin bir oyunmuş gibi sunulması fikrine götürmüş gibi gözükmektedir. Çocukları hem fiziksel hem de ruhsal zararlardan korumak adına savaşın ve şiddetin oyunlaştırılması yani gayri-insanileştirme uygulamalarının hüküm sürdüğü gerçek dünyadaki zulmün hayali bir alana çekilmek suretiyle üstünün kapatılması, yetişkinlerin çaresizliğine işaret etmektedir. Küçük kıza bu oyundaki kötülerin erkekler olduğunu anlatan monolog ile savaşları çıkarıcıların ve savaşın erkekler olduğu ifade edilmeye çalışılmış, savaşın dehşetine en fazla maruz kalanların çocuklar ve kadınlar olduğu vurgulanmıştır. Böylece savaş karşıtı bir yazar olan Churchill, erkek egemen sistemin gerektiğinde çeşitli gerekçelerle meşrulaştırdığı savaşın masum ve güçsüzler üzerindeki yıkıcı etkisini göstermeye çalışmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından milyonlarca Yahudi öldürülmüş ve neredeyse bir o kadarı da göç etmek zorunda kalmıştır. Bununla ilişkili olarak, oyunun ikinci sahnesinde savaş sonrasında hayatta kalmayı başarabilen Yahudilerin toparlanma, geleceklere yön verme ve kendilerine yeni bir vatan bulma süreci anlatılır. Filistin'e göç etmeden önceki dönemi ele alan bu sahnede ölen yakınlarını ve onları öldürenleri çocuğa tanıtmaya çalışan Yahudi ebeveynler, sosyal karşılaştırma üzerinden kendilerini ve düşmanlarını çocuklarına tanımlamış olurlar. Bu bağlamda biz (Yahudiler) ve onlar (Naziler) üzerinden yapılan sosyal karşılaştırma Yahudilerin benlik saygılarını artırma

ve olumlu bir sosyal kimlik oluşturma ihtiyacına yöneliktir. Churchill Yahudilerin biz kimliğini nasıl oluşturduklarını ve ötekileştirmeye giden yolu şöyle aydınlatır:

- Ona bunun büyükannesinin, amcalarının ve benim fotoğrafım olduğunu söyle
- Amcalarının öldüğünü söyle...
- Onların öldürüldüklerini söyle...
- Büyükannesinin zeki olduğunu söyle...
- Onun cesur olduğunu söyle...
- Ona Yahudilerden nefret etmiş insanlar olduğunu söyle...
- Ona hala Yahudilerden nefret eden insanlar olduğunu söyle. (2009: 2)

Burada fotoğraflar yardımıyla yakınları ile tanıştıran ve onların yaşadıkları üzerinden sağlam bir kimlik edinimi sağlanan küçük kız çocuğuna, seçilmiş Yahudi kimliğinde var olduğuna inanılan akılsallık ve cesaret özellikleri benimsetilmeye çalışılır. Benzersiz insan özelliklerinden olan akılsallık ve cesaret, biz ve onlar (Yahudilerden nefret eden insanlar) karşıtlığında ötekilerin bu özelliklerden yoksun olduğu inancının yanı sıra ötekileştirmeyi ve gayri-insanileştirmeyi de beraberinde getirir.

Ben ve öteki karşıtlığı, kimlik edinimi ve diğer kimliklerin belirlenmesi sürecinde ilk önemli ayrıştırıcı karşıtlık olarak ötekileştirme ve gayri-insanileştirmeye doğru giden yolun anlaşılmasında temel bir kavram olarak karşımıza çıkar. İç-grup ve dış-grup karşılaştırmasının temelinde yer alan ben ve öteki kavramları, gayri-insanileştirmeye giden sürecin daha başlangıcında yer alır. Din, dil, ırk ve cinsiyet gibi kategoriler üzerinden yapılan sosyal sınıflandırmalarda Yahudiler, ırk ve din temelli olarak hem Almanlarla hem de diğer milletlerle beraber bir sınıflandırmaya tabi tutulmuştur. Bu süreçte ortaya çıkan sonuç, yüzyıllar boyunca devam eden Yahudilere yönelik düşmanlık ile İkinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleştirilen soykırım olmuştur. Haslam, bu sosyal sınıflandırmanın gayri-insanileştirmenin ortaya çıkmasında bir faktör olarak etkili olabileceğini ifade etmiştir (2006: 261). Din, dil ve ırk gibi sosyal sınıflar üzerinden olumlu kimlikler edinmeye çalışan iç-grup üyelerinin kendi gruplarını üstün görme eğilimleri, dış-grupların aşağılanmasına ve değersizleştirilmesine yol açmış ve gayri-insanileştirmenin ortaya çıkmasına sebebiyet vermiştir. Bu bağlamda oyunda küçük kızın sahip olduğu Yahudi kimliği, Yahudiler ve diğerleri söylemi üzerinden düşmanlık temelli olarak pekiştirilir.

Oyunun üçüncü sahnesi savaş sonrası Yahudilerin Filistin'e göç etme sürecine odaklanmaktadır. Bu bölümde göç etme kararının doğruluğunu ve haklılığını ispat etme çabası ön plandadır. Bu amaç doğrultusunda küçük kıza Filistin topraklarının Tanrı tarafından vadedilmiş topraklar olduğu anlatılır. Toprakların Tanrı tarafından verilmiş olmasına yapılan vurgu, Yahudilerin bu toprakları işgal etmelerini ve Filistinlilerin bu

topraklardan atılmasını meşru kılmaya yöneliktir. Küçük kıza tüm bunlar anlatılırken toprakların yüzyıllardır sahibi olan yerleşimcilerinden yani Filistinlilerden bahsedilmez:

- Ona eve gittiğimizi söyle
- Ona o toprakları bize Tanrı'nın verdiğini söyle...
- Söyle ona, mutlaka söyle, herkesin kovulduğunu ve ülkenin eve gitmemizi beklediğini söyle. (Churchill, 2009: 3)

Yüzyıllar önce kovuldukları toprakların evleri olduğu inancının taze tutulması ve o toprakların sahibi olduklarının Tanrı tarafından tescillenmiş olması, onlar kovulmadan önce ve kovulduktan sonra gelen tüm toplulukları işgalci konumuna yerleştirir. Tanrı'nın başka hiçbir topluluğa lütfetmediği bu ihsan, Filistinlilerin yaşadığı toprakları onlar için meşru kılarken aynı zamanda da onları seçilmiş özel insanlar konumuna yükseltir. İnsanları Yahudiler ve diğerleri olarak sınıflandıran bu düşünce tarzı insanların eşit olmadığını, bazı ırk ya da toplumların diğerlerinden üstün olarak daha fazla insani özelliklere sahip olduğu mesajını barındırmaktadır. Yahudileri hem Müslümanlardan hem de diğer bütün dinlerin mensubu insanlardan üstün kılan ve gayri-insanileştirmeyi ortaya çıkaran seçilmiş insan inancı, Filistinlilerin hayvansı varlıklar olarak görülmelerinde ve kolayca öldürülmelerinde etkili olmuştur. 2008'de başlayan Gazze saldırısı gibi saldırıların kolayca yapılıp İsraililerden şiddetli tepkiler almaması, İsraililerin din temelli seçilmiş insan inancının hiçbir din mensubunu, dolayısıyla Müslüman Filistinlileri de kendileri kadar değerli görmediklerinin bir göstergesidir.

Churchill'in, Yahudilik inancını vurgulayan seçilmiş insan ve vadedilmiş topraklara yönelik bu monologları çocuklara anlatılan masallar havasında sunması düşündürücüdür. Hannah Wolfe, *Seven Jewish Children*'ın İsraililerin süt ve balın aktığı vadedilmiş toprak masalını nasıl tesis ettiklerini anlatan bir oyun olduğunu, ancak bu masalın tamamen ırkçı yalanlara dayandığını ifade eder (2009). Churchill de oyunda vadedilmiş topraklarla ilgili iddiaların gerçekdışılığını çocuklara yönelik masal anlatımı yoluyla vurgulamaktadır. Ayrıca Kudüs ve vadedilmiş toprakların seçilmiş bir topluluğa verildiği inancı, insanları sınıflandıran ırkçı bir bakış açısını maskeler. Bu bakış açısı, nihai olarak Filistinlilerin hayvansı varlıklar olarak görülmelerine ve katledilmelerine neden olmuş, yani Yahudiler tarafından anlatılan bu masal Filistinliler için mutlu sonla bitmemiştir.

Öte yandan Churchill, toprağı ve devleti olmayan Yahudilerin yüzyıllar boyunca belli aralıklarla devam eden göç serüvenlerine ve mülteci olarak yaşadıkları toplumlarda karşılaştıkları tutumlara da *Seven Jewish Children*'da yer vermiştir. Yahudilerin toplumsal alanda aşığılanmalarını konu alan monologlar, kız çocuğunun da geçmişte bu önyargılı tutum ve davranışlara maruz kaldığını açığa vurmaktadır:

- Ona kimsenin onunla alay etmeyeceğini söyle
- Ona yeni arkadaşları olacağını söyle. (Churchill, 2009: 3)

Yüzyıllar boyu devam eden toplumsal aşağılanmadan kurtulmayı vaat eden Filistin toprakları aynı zamanda Yahudiler için büyük kurtuluşun da simgesi olmuştur. İkinci Dünya Savaşı'nda Yahudileri soykırıma götüren süreç, gayri-insanileştirmenin örtük ve daha ılımlı bir türü olan alt-insanlaştırma ile başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı başlamadan çok önce küçümseme, alay etme ve hak ihlalleri ile ortaya çıkan alt-insanlaştırma uygulamaları, savaşın başlamasının ardından insanların hayvanlara benzetildiği hayvansı gayri-insanileştirmenin ön planda olduğu uygulamalarla devam etmiştir. Alexander L. Hinton, o dönemde Yahudilerin öldürülmelerinin “daha ziyade aşağılık bir hayvanın katledilmesi” olarak değerlendirildiğini ifade eder (2010: 284). Zararlı ve aşağılık hayvanlar olarak görülen Yahudilerin insan olarak algılanmaması, Nazi subaylarının milyonlarca Yahudi'yi çoğu zaman soğukkanlılıkla öldürebildiğini açıklar niteliktedir.

Oyunda Filistinli Arapların gayri-insanileştirilmesi de benzer bir bakış açısından kaynaklanmaktadır. İnsanlık tarihinin, gelişmiş medeniyetler kurulmadan önce göçebe hayatı ile başladığı kabul edilir. Toplayıcılık ve avcılığın yapıldığı bu dönemin insanlık tarihinin en ilkel dönemi olarak kabul edilmesi, göçebelerin uygarlık kuramamış ilkel insanlar olarak kabul edilmesinde etkili olmuştur. İlkel olarak nitelendirilen göçebe topluluklar aşağılanmış ve daha az insani özelliklere sahip oldukları düşünülmüştür. Oyunda Bedevilerin³ ve Filistinlilerin göçebelik ile ilişkilendirilmeleri genel olarak çölde ve çadırlarda yaşayan ve develerle gezen insan topluluğu olarak görülen Araplar hakkındaki kalıp yargıları ortaya koymaktadır. Göçebe olarak yaşayan insanların kültürel olarak daha değersiz statüde algılanıp ilkel olarak görülmeleri gayri-insanileştirmelerinde etkili olmuştur. Bu bağlamda tüm Araplar göçebe Bedeviler olarak gayri-insanileştirme uygulamalarına maruz kalmışlardır. Churchill, Filistinlilerin göçebe olarak yaşayan bir topluluk olduğuna hem küçük kız hem de tüm dünyayı inandırmaya çalışan İsraililerin bu çabalarını şöyle gözler önüne serer:

- Ona onların kim olduğunu söyleme
- Ona bir şeyler söyle
- Ona onların etrafta dolaşan Bedeviler olduğunu söyle
- Ona çöldeki develerden ve hurmalardan bahset
- Ona onların çadırlarda yaşadığını söyle
- Ona buranın onların evi olmadığını söyle (Churchill, 2009: 4)

³ Genellikle çölde yaşayan ve geçimini hayvancılıkla sağlayan göçebe topluluk.

Filistinlilerin tamamının göçebe olarak yaşayan Bedeviler gibi gösterilmeye çalışılması ve aşağılanması onlara karşı yapılanları meşrulaştırma çabalarının bir göstergesidir. Aslında tüm Filistinlilerin göçebe olarak yaşayan Bedeviler olmadığını çok iyi bilen ve bunu çocuğundan gizlemeye çalışan ebeveyn, Filistinlilerin evlerinden kovulmalarına bir mazeret bulmaya çalışmaktadır. Churchill burada ayrıca kendileriyle ve küçük kızla yüzleşmek istemeyen Yahudilerin – tüm dünyaya Filistin topraklarının kendilerine Tanrı tarafından vadedilen topraklar olduğunu söylese de – gerçeğin farkında olduklarını anlatmaya çalışır. Ailelerin, kendilerini ve çocuklarını ikna etme ve yapılanları meşru kılma çabaları gayri-insanileştirmenin şiddetli bir şekilde hissedildiği dini ve Siyonist⁴ söylemlerde kendini gösterir.

Oyunda Bedevilerin ve Filistinlilerin çöl, çadır ve deve imgeleriyle beraber sunulması Churchill'in Batı'nın yarattığı değişmeyen Doğu imgesine ve oryantalist bakış açısına yaptığı bir eleştiridir. Diğer taraftan tüm Filistinlilerin göçebe hayatı süren Bedeviler olduğunun gösterilmesi bu toprakların boş olduğunun ve işgal edilmediği savının desteklenmesine yardımcı olur. Siyonizm'in hedefleri doğrultusunda oluşturulan politik kampanyalar ile Filistinlilerin kimliksizleştirilmeye ve görünmez kılınmaya çalışılmasına Bedeviler üzerinden dikkat çekilmiştir. 'Topraksız insanlar için insansız bir toprak' sloganı⁵ özellikle ilk Siyonistler tarafından Filistin topraklarını işgal etmenin bir gerekçesi olarak kullanılmıştır. Siyonizmin ısrarla vurguladığı nokta, İsrail Devleti'nin işgalci bir devlet değil vatanlarına geri dönen Yahudilerin kurduğu bir devlet olduğudur. Churchill, Siyonistler tarafından uluslararası komuoyunda oluşturulmaya çalışılan boş Filistin toprakları ve göçebe Filistinliler algısının İsrail Devleti'nin hukuki, Yahudilerin ise vicdani olarak aklanmalarında nasıl etkili bir argüman olarak kullanıldığını da böylece vurgulamış olur. İlkel bir topluluk olarak kabul edilen Bedeviler oldukları algısıyla tüm Filistinliler, kendilerini yönetemeyen ve yönetilmeye ihtiyaç duyan hayvansı varlıklar olarak gayri-insanileştirilmişlerdir.

Oyunda İsrail devletinin ve Siyonistlerin kendi çıkarları doğrultusunda söylem ürettiklerinin de altı çizilmektedir. Bu bağlamda, Arapları evleri olmayan göçebe bedeviler olarak tanımlayan Siyonist söylemin aksine bu söylemi üreten İsraililerin halihazırda yaşadıkları evlerin Araplara ait olduğunu bildiklerini ve bunu saklamaya çalıştıklarını ifade eden monologlar çarpıcıdır:

- Ona bu evde kimin yaşadığını söyleme.

⁴ Siyonizm, Yahudilerin Filistin'de devlet kurmalarına destek veren bir siyasi harekettir. Gazeteci Theodor Herzl'in önderliğinde on dokuzuncu yüzyılın sonlarında ortaya çıkmıştır. Yahudiler için bir devlet kurma hedefine 1948 yılında ulaşılmıştır.

⁵ Bu slogan üzerine detaylı bir tartışma için Ameen Rihani'nin "The Holy Land: Whose to Have and to Hold" başlıklı makalesine bakınız.

- Fakat hayır, ona Arapların onun odasında uyduklarını söyleme. (Churchill, 2009: 4)

Filistinlilerin toprakları olmayan ve çadırlarda yaşayan göçebe Bedeviler olduklarını anlatan monologların ardından, onların aslında Yahudilerin evlerinde yaşadıklarını anlatan monologlar gelir. Yahudilerin art arda gelen çelişkili monologları hem Churchill'in Yahudilerin işgal eylemlerine yapmak istediği vurguyu artırır hem de vicdani sorumluluktan kurtulma çabasında olan ebeveynin yaşadığı sıkıntı ve gayri-insanileştirmenin katliamla sonuçlanan sürecini gözler önüne serer. Çoğu zaman şiddet, katliam ve soykırımlarla sonuçlanan gayri-insanileştirme sürecinde "... birey yavaş yavaş sorumluluk ve empati kurma yeteneğinden kurtulur ve ahlaki bir varlık olarak davranma kapasitesini kaybeder" (Kelman, 1973: 52). Yahudilerin sorumluluk ve empati kurma yeteneğinden kurtulduğu ve bunun sonucunda ahlaki eylemlerde bulunma yetisini kaybettiği gayri-insanileştirme süreci oyunda ilk sahneden son sahneye kadar izleyiciye net bir şekilde iletilir.

Oyunun beşinci sahnesinde ilk olarak 1948 yılında patlak veren ve Mısır, Suriye, Ürdün ve Lübnan'ın katılması ile başlayan Arap-İsrail savaşı ele alınır. Arap ülkelerinin toprak kaybetmesi ile sonuçlanan bu savaştan topraklarını güvence altına almış, kendine güvenen güçlü bir İsrail devleti ortaya çıkmıştır. Yüzyıllar boyunca aşağılanan ve ezilen Yahudilerin 'biz' ve 'onlar' karşıtlığı üzerinden kazandıkları ilk zaferin ulusal kimlikleri üzerindeki etkileri oyunda şöyle aktarılır:

- Ona kazandığımızı söyle
- Ona kardeşinin bir kahraman olduğunu söyle...
- Ona onları kovduğumuzu söyle
- Ona savaşçı olduğumuzu söyle
- Ona yeni bir toprak aldığımızı söyle. (Churchill, 2009, s. 5)

Olumlu bir sosyal kimlik edinme ihtiyacında olan Yahudiler için kahramanlık ve güç, bu kimliğin oluşturulmasında önemli niteliklerdir. Churchill, Filistin topraklarını ele geçiren ve sonrasında Arap-İsrail savaşından büyük bir zaferle galip çıkarak kendine güvenlerini tesis eden Yahudilerin değişimini ve edindikleri güçlü kimliği bu monologlarla gözler önüne serer.

Savaş sonunda toprak kazanan İsraililerin bu kazanımlarının etkisi altıncı sahnede konuşmaların değişen tonunda fark edilmektedir. Soykırımla birlikte zarar gören sosyal kimliklerini elde ettikleri zaferle güçlendiren Yahudi halkının kendini merkeze alan ve üstün gören tutumları ebeveynlerin monologlarına şöyle yansır:

- Ona söyleme
- Ona yüzme havuzu konusunda sıkıntı olduğunu söyleme

- Ona o suyun bizim olduğunu ve bizim hakkımız olduğunu söyle
- Ona suyun onların toprakları için olmadığını söyle. (Churchill, 2009: 6)

Yüzme havuzunda oluşabilecek bir sıkıntının çocuğunu üzmesinden endişe eden ebeveynin yaşamak için suya muhtaç olan Filistinliler için hiçbir rahatsızlık duymaması, onları kendileri kadar değerli görmediklerinin ve onları gayri-insanileştirdiklerinin bir göstergesidir. Yüzme havuzlarını eğlence ve spor amaçlı kullanan İsraili Yahudilerin söz konusu aktiviteleri Filistinlilerin hayati ihtiyaçlarından daha önemli görmeleri, yine onları kendileri kadar insan olarak değerlendirmediklerinin bir kanıtıdır. Yaşamlarını devam ettirebilmek ve tarımsal faaliyetler için gerekli olan suyun bu insanlardan esirgenmesi İsrail'in gittikçe artacak olan şiddet ve gayri-insanileştirme uygulamalarının ilk habercilerinden biridir. Bu sahneden itibaren çizilen İsraili profili değişiklik gösterir; artık o haksız eylemlerine rahatlıkla gerekçe bulabilen ve çocuklarına gerçekleri anlatma konusunda daha az çelişki yaşayan biridir:

- Ona buldozerlerden bahsetme...
- Ona onun evleri yıktığını söyleme.
- Ona oranın inşaat alanı olduğunu söyle.
- Ona buldozerler hakkında hiçbir şey söyleme. (Churchill, 2009: 6)

Filistinlileri en temel haklarından mahrum bırakmaya çalışan ebeveynler çocuklarını olduğu kadar dünya kamuoyunu da yönlendirmeye çalışırlar. Topraklarını genişletmeye ve Filistin nüfusunu çeşitli yöntemlerle azaltmaya çalışan İsrail, Nefes bölgesinde bulunan ve çoğunlukla Filistinli Bedevilere ait olan köyleri buldozerlerle yıkmıştır. Bu topraklarda Bedevilerin mülkiyet haklarının olmadığını iddia eden İsrail'in yaptığı uygulamalar insani olmadığı gibi kanuni de değildir. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda 10 Aralık 1948 tarihinde kabul edilen İnsan Hakları Beyannamesinde yer alan "Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır" (İnsan Hakları Bildirgesi, Madde 25) maddesinin İsrail devleti tarafından ihlal edilmesi, Filistinlilerin en temel insani haklardan bile yoksun bırakıldıklarını göstermektedir.

Beslenme ve barınma hakları ellerinden alınan Filistinlilerin maruz kaldıkları şiddet ve gayri-insanileştirme uygulamaları, kontrol noktalarında yaşanan aşağılamalar ve gayri-insanileştirmenin en son aşaması olan katliam ve soykırımlarla devam eder. İkinci Dünya Savaşı sırasında gerçekleştirilen Yahudi soykırımı da bir anda ortaya çıkmamış, toplum kademeli olarak bu sürece hazırlanmıştır. Değersizleştirme ve aşağılamalar sonucunda ortaya çıkan şiddet, beraberinde milyonlarca Yahudi'nin gaz odalarında öldürülmesine neden olmuştur. Filistin'de başlayan gayri-insanileştirme uygulamaları

İkinci Dünya Savaşı'nda Yahudilerin maruz kaldıkları uygulamalar ile benzerlik gösterir.

Filistin'in buldozerler tarafından temizlenmiş 'boş' ve 'ıssız' topraklarında yeni çiftlikler ve şehirler kurmaya başlayan İsrail Devleti'nin uyguladığı şiddetin gittikçe artması, gayri-insanileştirme uygulamalarının metin içindeki örneklerinin de artmasına neden olur. Bu durum Filistinlilere uygulanan şiddet ve katliamlar için bulunmaya çalışılan mazeretlerin artmasının da sebebidir:

- Onların kafelerde bomba patlattıklarını söyleme ona
- Söyle ona, onların kafelerde bomba patlattıklarını söyle ona
- Dikkatli olmasını söyle ona
- Onu korkutma. (Churchill, 2009: 6)

Filistinlilerin sosyal alanlarda İsraililere yönelik saldırı düzenlemesi onlara karşı daha şiddetli tedbirlerin alınmasına ve onların daha kolay öldürülmelerine zemin hazırlamıştır. Terörün ortaya çıkardığı korku iki toplum arasındaki düşmanlığı arttırmıştır. Terör olaylarının artması, İsrail Devleti'nin Filistinlilere yönelik işkence ve katliamları hem kendi kamuoyunda hem de dünya kamuoyunda gerekçelendirip mazur göstermesine zemin yaratmıştır.

İkinci Dünya Savaşı'nda olduğu gibi gayri-insanileştirme çoğu zaman devletler tarafından politik çıkarları doğrultusunda sistemli bir şekilde kullanılmıştır. *Seven Jewish Children*, ilk önce Nazi Almanya'sının, sonrasında ise İsrail devletinin gayri-insanileştirmeyi etkili bir silah olarak nasıl kullandığını gözler önüne sermektedir. Örneğin, oyunda uygulanan şiddet eylemleri Yahudi ebeveyn tarafından gerekçelendirilmeye çalışılırken izlenen gayri-insanileştirme politikası da açığa çıkar:

- Duvara bizi güvende tutması için ihtiyacımız olduğunu söyle ona
- Onların bizi denize dökmek istediklerini söyle ona
- Bizim onlardan çok daha fazla kişiyi öldürdüğümüzü söyle ona
- Bizim daha güçlü olduğumuzu söyle ona, bizim ayrıcalıklı olduğumuzu söyle ona
- Onların şiddetten başka hiçbir şeyden anlamadıklarını söyle ona
- Bizim barış istediğimizi söyle ona (Churchill, 2009: 6)

Bu monologda hayatta kalmak ve güvende olmak için tek yolun öldürmek olduğu şiddetle vurgulanır. Yahudilerin kendilerini korumak adına etraflarına çektikleri duvar, Filistinlilerin vahşi ve tehlikeli hayvanlar olduğu kanısını ortaya çıkarır. Haslam, insanı diğer canlılardan ayıran 'insanın benzersizliği' (uniquely human traits) özelliklerini medeniyet, nezaket ve akılsallık olarak tanımlar (2005: 244). İnsanın benzersizliği özelliklerini taşımadığına inandıkları Filistinliler haliyle daha az akılsallık taşıdığına inanılan hayvanlara benzetilmek suretiyle gayri-insanileştirilmişlerdir. İnsani

yaklaşımlar yoluyla iletişim kurulamayan Filistinliler İsrailileri şiddete zorlamaktayken, Yahudiler barış isteyen taraf gibi sunulmaktadır. Ancak Filistinlilerin en temel ihtiyacı olan suyun İsraililer tarafından yüzme havuzlarında eğlence için kullanılması gerçeği, barış istediğini iddia eden İsraililerin samimiyetsizliğini vurgular gibi görünmektedir.

Yahudi ailelerin çocuklarını yaşananlardan koruma çabası son sahnenin başlarında da gözlemlenebilir. Çocuğun televizyonda haber izlemesini engellemek isteyen İsraili ebeveynler, Filistinlilere uygulanan şiddet eylemlerini terörist saldırılar karşısında kendilerini savunma gerekçesiyle açıklarlar. Churchill, Filistinliler karşısında kendi halkını ve topraklarını koruduğunu ileri süren İsrail devletine ve ordusuna orantısız güç kullandığı düşüncesiyle eleştiriler getirir. Roket saldırıları sonucunda İsrail tarafında sayıca pek az ölü olmasına rağmen Filistinlilerin ağır kayıpları İsrail ordusunun orantısız güç kullanımını hakkında bir fikir verir:

- Haberleri izleyemeyeceğini söyle ona
- Çizgi film izleyebileceğini söyle ona
- Geç vakte kadar uyanık kalıp *Friends*'i izleyebileceğini söyle ona.
- Onların roketlerle saldırdıklarını söyle ona...
- Bizden çok az kişinin öldürüldüğünü söyle ona
- Bizim savunmamız için ordunun geldiğini söyle ona. (Churchill, 2009: 7)

Churchill bu sahnede Filistinlilerle yaşanan çatışmadan uzak tutulan ve normal şartlarda her çocuğun sahip olması gereken yaşantıya sahip olan Yahudi kız çocuğu ile aynı coğrafyada yaşayan ve kendilerinden bahsedilmeyen Filistinli çocukların yaşam şartlarını düşünmeye yöneltir. Bu bağlamda televizyon izleyerek hayatlarına devam eden küçük kız ve diğer Yahudi çocuklarının anlatılması, bombalar ve silahlar altında ölümün kıyısında yaşayan Filistinli çocukların yaşadıkları dramın vurgulanmasına yöneliktir. Churchill haberleri izlemesine izin verilmeyen İsraili çocuklar gibi tüm dünyanın da Filistin'de yaşananlardan ve Filistinlilerin yaşadıklarından haberdar olmadıklarını veya olsalar bile hayatın gerçeklerinden kaçıp sanal dünyaya sığınmayı tercih ettiklerini vurgular gibidir. Çocuklara uygulanan şiddet ve katliamlar karşısında bile sessiz kalabilen uluslararası kamuoyunun sessizliğinin ve tepkisizliğinin altında yatan nedeni alt-insanlaştırma ile açıklamak mümkündür. Dünya kamuoyunun Filistinlilerin yaşadıkları karşısında tepkisiz kalmasını, onları daha az insani olarak algılamaları ile açıklayabiliriz. Kendi vatandaşları için günlerce yas tutan insanların yaşanan ölümler karşısındaki umursamaz tavırları küçük kız üzerinden vurgulanmıştır. Çok bilinen Amerikan komedi dizisi *Friends*'e oyunda gönderme yapılması İsrail'in en büyük destekçilerinden olan ve tüm politikalarının arkasında duran Amerika'yı işaret eder. Churchill, bu bağlamda Filistin'de yaşanan şiddet ve ölümlerde İsrail kadar Amerika'nın da payı olduğuna dikkat çeker.

Churchill, oyunda Filistinlilere uygulanan şiddet eylemlerinin dünya kamuoyunda meşru kılınmasını, tüm Filistinlilerin terörist olarak yaftalanması ile mümkün olduğunun altını çizer. İsraililerin Filistinlileri terörist olarak gösterme çabası, değersizleştirilen Filistinlilerin katledilmelerinde önemli bir rol oynamıştır. Churchill, Filistinlilerin terörist olarak yaftalama yoluyla nasıl değersizleştirilmeye çalışıldıklarını şöyle açıklar:

- Onlardan kaç tanesinin öldürüldüğünü ona söyleme.
- Hamas savaşçılarının öldürüldüğünü söyle ona.
- Onların terörist olduklarını söyle ona.
- Onların pislik olduğunu söyle ona. (2009: 7)

Hamas'ın terör eylemlerinin tüm Filistinlilere mal edilmesi, gayri-insanileştirme olgusunun bu türden genellemeler yoluyla tüm Filistinlilerin ve Arapların nasıl insan dışı varlıklar olarak sunulduğunu ortaya koyar. Terörist olarak algılanan tüm Filistinliler kalıpyargılar ile gayri-insanileştirilmişlerdir. Filistinlilerin terörist olarak önyargıya maruz kalmaları gayri-insanileştirilmelerinin de yolunu açmıştır. İsrail devletinin Filistin'de yaşananları saklama ve farklı gösterme çabasına vurgu yapan Churchill, Filistin'de yaşananların kimi zaman taraflı kimi zaman da küçük alt başlıklar altında birkaç satırla verilmesinden İsrail'i sorumlu tutar.

- Ölü kızların aileleri hakkında bir şey söyleme ona
- Televizyonda gördüğüne inanamayacağını söyle ona
- Bebekleri yanlışlıkla öldürdüğümüzü söyle ona. (Churchill, 2009: 7)

Churchill, Filistin'de yaşanan katliam ve işkencelerin tümünden dünyanın haberdar olmasını engellemeye çalışan İsrail'in, medya üzerinden şiddeti ve katliamları değersizleştiren ve hafifleten bir dil oluşturmasını yanlışlıkla öldürülen bebekler söylemi ile eleştirir. Medyada ortaya çıkan ve İsrail taraflı olmayan haberlerin inandırıcı olmadığını vurgulayan Churchill, İsraili ebeveyn üzerinden İsrail'in kendini haklı çıkarma gayretini de gözler önüne serer.

Yahudi lobisinin Avrupa ve Amerikan medyası üzerindeki gücünü ve oluşturduğu Filistinlileri gayri-insanileştiren söylemini, uluslararası haber bültenlerinde ve yazılı basında net bir şekilde görmek mümkündür. Filistinli Hristiyan bir aileden gelen ve uzun yıllar özgür Filistin devletinin kurulması için çalışan edebiyat profesörü ve aktivist Edward Said bu durumu şöyle ifade eder:

Dikkatle takip edecek olursanız, New York Times'da hemen her gün İsrail hakkında bir haberin çıktığını ve aynı haberin ancak son paragrafında, 'Bugün 3 Filistinli daha öldürüldü' şeklinde bir cümlenin yer aldığını görürsünüz. Bizi sinekler gibi öldürüyorlar ve bu konuda kimsenin ağzından tek laf çıkmıyor. (2009: 197)

Haberin sonunda üç Filistinlinin öldürülmesi sıradan ve gerekli bir durum olarak verilmiştir. Neden öldürüldükleri açıklanmayan ve terörist oldukları varsayılan bu insanların isimlerinin bir önemi yoktur, dolayısıyla haber bültenlerinde isimleri yer almaz, sadece birer rakam olarak anılırlar. İsrail'in medya üzerindeki kontrolü kimi zaman olayların gizlenmesinde kimi zaman da çarpıtılmasında etkili bir şekilde kullanılmaktadır.

Giriş çıkışların yasaklandığı Gazze'de katledilen bebeklerin ve çocukların medyaya düşen görüntülerinin ve ailelerinin dramını anlatan Churchill, aynı zamanda İsraili ailelerin son sahneye gelinceye kadar devam eden değişimini bebeklerin ölümüne gösterdikleri tepki ile gözler önüne serer:

Ölü kızların ailesinden bahset ona, onların isimlerini söyle ona, neden olmasın, söyle ona bütün dünya biliyor, o neden bilmesin? Ölü bebekler olduğunu söyle ona, bebekleri gördü mü? Utanılacak hiçbir şeyi olmadığını söyle ona. Bunu kendi kendilerine yaptıklarını söyle ona. İnsanlar onlar için üzülün diye çocuklarının öldürülmesini istediklerini söyle ona, onlar için üzgün olmadığımı söyle ona, onlara üzülmemesini söyle ona, acınması gerekenlerin bizler olduğunu söyle ona. Bize acı çektirmek için konuşamayacaklarını söyle ona. (Churchill, 2009: 7)

Öldürülen bebekleri artık saklama gereği duymayan İsraili aileler tüm vicdani ve ahlaki sorumluluktan kurtulmuş ve dönüşümlerini tamamlamışlardır. Tüm dünyanın ve kız çocuğunun karşısında yaptıkları katliamların arkasında duran ve en ufak bir tereddüt ve rahatsızlık duymayan kişiler haline gelmişlerdir. Churchill, bu durumu öldürülen çocukların isimlerini bile kendi çocuklarına söylemekte sakınca görmeyen İsraili ailelerin kendinden emin tutumu ile ortaya koyar. Utanç duygusunun bertaraf edilmesi ise gayri-insanileştirmenin boyutuna vurgu yapmaktadır. Kız çocuğuna katliamların sorumluluğunun Filistinlilere ait olduğunun anlatılması ve geçmişte yaşadıkları soykırımından dolayı herkesin acısına kayıtsız kalmasını sağlama çabası dikkat çekicidir. Buna göre dünyadaki hiçbir acı onlarınki kadar şiddetli ve olmadığından diğer herkes gibi Filistinliler de ilgiye, anlayışa ve en önemlisi merhamete layık değillerdir. Bu bakış açısı kendinden başkasını değerli görmeyen ve onları gayri-insanileştiren bakış açısıdır.

Yahudilerin kısa bir tarihinin sunulduğu oyunun başlarında soykırıma maruz kalmış ürkek, zayıf, ayakta kalmaya çalışan, toprağı bile olmayan Yahudilerin oyunun sonunda geldikleri durum dikkat çekicidir. Churchill burada gayri-insanileştirmenin bir sonucu olan soykırım uygulamaları temelinde soykırıma uğrayanların nasıl soykırım uygulayanlara dönüştüklerini gözler önüne serer:

Biz demir yumruğuz söyle ona, bunun savaşın sisi olduğunu söyle ona, güvende oluncaya kadar onları öldürmeyi bırakmayacağımızı söyle ona, ölmüş polisi gördüğüm zaman güldüğümü söyle ona, şimdi yıkıntıların arasında yaşayan hayvanlar olduklarını söyle ona, onları yok etsem umurumda olmayacağını söyle ona, dünya bizden nefret edecek olsa da, dünya bizden nefret etse de umurumda olmadığını söyle ona, bizim nefret etmekte daha iyi olduğumuzu söyle ona, bizim seçilmiş insanlar olduğumuzu söyle ona, onların kan içinde kalmış çocuklarından birine baktığımı söyle ona ve ne mi hissediyorum? Kanlar içindeki çocuk o olmadığı için çok mutlu hissettiğimi söyle ona. (Churchill, 2009: 7)

Yahudilerin etkileyici değişimini ‘demir yumruk’ metaforu ile destekleyen Churchill, İsrail’in Filistinliler üzerindeki ezici ve yok edici politikalarını vurgulayarak Yahudilerin totaliter bir yönetim sistemi kurduğuna işaret etmektedir. İsrail’in kurduğu bu totaliter rejimin tıpkı Nazi Almanyası gibi komşuları ile savaşan ve belli bir etnik gruba yönelik soykırım yapan bir devlet yönetimi gibi olduğunu vurgular yani Churchill’e göre Filistinlilerin maruz kaldıkları soykırım değişen ve dönüşen Yahudilerin eseridir. Güvenliği sağlama mazeretinin ardına sığınan İsrail ve Yahudi halkı kendi sınırları içerisinde bir savunma stratejisi uygulamamış, ‘saldırı, en iyi savunmadır’ mantığı doğrultusunda Filistin’i işgal etmiş ve işgal ettiği topraklar üzerinde bir tampon bölge oluşturarak sözde savunmasına zemin hazırlamıştır. Güvenliğini Filistin toprakları üzerinde sağlayan İsrail’in katlettiği insanlara yönelik duyguları, onların cesetleri karşısında gülmesine olanak veren demir katılığına ulaşmıştır. Nitekim İkinci Dünya Savaşı’nda Auschwitz toplama kampının komutanı olan Rudolph Höss, Hitler’in emirlerinin uygulanabilme koşulunu şöyle ifade eder: “Yalnızca demir gibi bir azim Hitler’in emirlerini uygulayabilirdi ve bu da ancak tüm insani duyguların boğulması ile başarılabilirdi” (1996: 162). İnsanları öldürmenin ve onlara işkence etmenin zorluğunu dile getiren Höss, bu durumla baş etmenin yolunu insani duygulardan kurtulmak olarak tanımlamıştır. Vicdan azabı gibi insani bir duygudan kurtulmak ancak yapılan eylemlere ahlaki ve kanuni meşruiyet kazandırmakla mümkün olmuştur. İşkence edilen ve öldürülenlerin insan statüsünden çıkarılarak hayvan olarak görülmesi, yapılan eylemlerin ahlaki ve vicdani sorumluluğunu ortadan kaldırmış ve katliamların toplum tarafından kabul edilip uygulanmasına olanak sağlamıştır.

Filistinli çocuğun ölümü karşısında ölen çocuğun kendi çocuğu olmamasından mutlu olan ve bunu çocuğuna anlatmaktan çekinmeyen Yahudi ailelerin monoloğunu Tony Kushner ve Alisa Solomon şöyle değerlendirir: “Monoloğun son satırı açıkça bir uyarıdır. Çocuğunuzu başkalarının çocuklarına kayıtsız kalarak koruyamazsınız” (2015). Çünkü ben ve öteki üzerinden yapılan ayrıştırmalarda; ben ve ötekinin birbirinin yerine

geçmesinden ve her ben'in aynı zamanda bir öteki olmasından dolayı ben'in (Yahudi çocukların) korunabilmesi için ötekinin (Filistinli çocukların) de korunması gerekmektedir. Çocukların ve tüm insanların korunması da ancak empati üzerinden kurulan ilişkilerle mümkündür. Ancak bu var olan koşullar altında mümkün gözükmemektedir.

Filistinli çocukların ölümü karşısında hissettiklerini saklamaya çalışan Yahudi ailenin monoloğu dikkat çekicidir. Filistinlilere karşı uyguladıkları insanlık dışı eylemlerini ve bu eylemler karşısında hissettiklerini çocuğuna anlatmanın ona zarar vereceğini idrak eden ve bunu saklamaya karar veren Yahudi ailenin monoloğu yalnızca oyuna ismini veren çocukların korunacağı mesajını verir:

- Onu söyleme ona.
- Onu sevdiğimizi söyle ona.
- Onu korkutma. (Churchill, 2009: 7)

Churchill, kendi çocuklarının kirlenmemiş saf ve masum dünyasını koruma gayretinde olan Yahudi ailenin Filistinli olsun ya da olmasın başka çocukların ölümlerine ilgisiz kalan tavrına vurgu yaparken, aynı zamanda çocukların korkmayacağı ve sevildiklerini hissettikleri bir dünya yaratma mecburiyetini de hatırlatmaktadır.

III.Sonuç

Tarihsel süreç içerisinde milyonlarca insan askeri, teknolojik ve ekonomik üstünlüklerini kullanan toplumların din, dil, ırk veya cinsiyet üzerinden yaptıkları gayri-insanileştirme uygulamaları sonucunda şiddet, katliam ve soykırım uygulamalarına maruz kalmıştır. Yirminci ve yirmi birinci yüzyılda da durum değişmemiş, yaşanan savaşlar ve soykırımlarda milyonlarca insan hayatını kaybetmiştir. İnsanları sınıflandıran ve ötekileştiren sistemlerin ezici baskısı altında 'ötekiler' çoğu zaman barbar, ilkel veya hayvansı varlıklar olarak algılanmış, insani özellikleri görmezden gelinmiştir. İnsani özelliklerinden soyutlanan bu insanların hayvanlarla ya da cansız varlıklarla özdeşleştirilmesi, şiddet ve katliamların toplum tarafından kabul edilmesinde ve vicdani sorumluluğun ortadan kaldırılmasında etkili olmuştur. Bugün Filistinlilerin yanı sıra pek çok topluluğun maruz kaldığı gayri-insanileştirme uygulamalarının özünde yer alan ben ve öteki karşıtlığı, farklılıkların toplumları yücelten ve zenginleştiren değerler olarak değil de üstünlük temelli olarak algılanması sonucunu doğurmuş, bu değerlendirme sonucunda yetersiz görülenler kötü muameleye maruz bırakılmışlardır.

Geçmişten günümüze biçim değiştiren sömürgecilik bugün yerini modern sömürgecilik olarak nitelendirilen emperyalizme bırakmıştır. Bu yüzden emperyalizmin diğerlerini kontrol etme ve sömürme amaçları doğrultusunda sıkça başvurduğu gayri-

insanileştirme günümüzde yaygın bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanlar ve toplumlar arasındaki farklılıkların onları birbirinden ayırmak, düşmanlaştırmak ve ötekileştirmek için kullanılması insanların ayrımcılık, şiddet, katliam ve soykırımlarla yüzyüze gelmesine neden olmaktadır. Churchill gayri-insanileştirmeye maruz kalan Filistinlilerin yaşadıkları kadar onları gayri-insanileştiren İsraili yetişkinlerin de değişim ve dönüşüm sürecine yer verdiği *Seven Jewish Children* ile günümüz toplumlarını bekleyen insani değerlerin yok olma tehlikesini gözler önüne serer. Albert Bandura bir insana kötü davranmanın kendini kınamadan veya kendinden nefret etmeden gerçekleşmesinin güç olduğunu belirtir (2003: 36). Benzer özellikler taşıdığına inanılan bir canlıya eziyet etmenin veya öldürmenin zorluğu göz önüne alındığında, gayri-insanileştirmeye maruz kalanlar kadar onları gayri-insanileştirenlerin de zarar gördüğü açıktır. Bu anlamda yaptıklarından utanç veya pişmanlık duymayan ve çocuğunun da bu duyguları taşımasını istemeyen Yahudi yetişkinlerin geldikleri nokta hem Filistinlileri hem de kendilerini ve çocuklarını bekleyen tehlikeyi gösterir niteliktedir. Savaşların ve ölümlerin son bulmayı aksine daha fazla şiddetlendiği çağımızda ayrımcılık ve katliamların mazur gösterilmesinde kullanılan gayri-insanileştirmenin tüm yönleriyle anlaşılması, yok olma tehlikesi ile karşı karşıya olan insanlığın huzur ve barışı için alınması gereken tedbirler bakımından önem taşımaktadır.

Kaynaklar

- Bandura, A. (2003). "The role of selective moral disengagement in terrorism and counterterrorism". In F. M. Moghaddam & A. J. Marsella (Eds.), *Understanding Terrorism: Psychosocial Roots, Consequences and Interventions*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Churchill, C. (2009). February 12). *Seven Jewish Children*. <http://www.dramaonlinelibrary.com/plays/seven-jewish-children-iid-150775>.
- Fitzsimmons, L. (1989). *File on Churchill*. London: Ricard Clay Ltd, Bungay, Suffolk.
- Haslam, N. (2006). "Dehumanization: An Integrative Review". *Personality and Social Psychology Review*,10(3), 252-264.
- Higgins, C. (2009). February 18). Is Caryl Churchill's play *Seven Jewish Children* antisemitic? <http://www.theguardian.com/culture/charlottehigginsblog/2009/feb/18/israelandthe-palestinians-religion>
- Hinton, A. L. (2010). *Why did they kill? Cambodia in the Shadow of Genocide*. Berkeley, CA: University of California Press.
- Höss, R. (1996). *Death dealer: The memoirs of the SS Kommandant at Auschwitz* (S. Paskuly, Ed.; A. Pollinger, Trans.). New York: Da Capo Press.

Kelman, H. G. (1973). "Violence without Moral Restraint: Reflections on the Dehumanization of Victims and Victimizers". *Journal of Social Issues*, 29(4), 25-61.

Kushner, T., and Solomon, A. (2015, June 29). 'Tell Her the Truth'. <http://www.thenation.com/article/tell-her-truth/>.

Rihani, A. (1917). "The Holy Land: Whose to have and to hold". *The Bookman*, 58, 7-14.

Said, E. W. (2009). *Kültür ve Direniş-David Barsamian'la Konuşmalar* (O. Akınhay, Çev.). İstanbul: Agora Kitaplığı.

Wolfe, H. (2009). May 7). What to tell the children | SocialistWorker.org. <http://socialistworker.org/2009/05/07/what-to-tell-the-children>

İnternet Kaynakları

US, UK Playwrights Write Separate Responses to 'Seven Jewish Children'. (2009). April 19). <https://www.jpost.com/Jewish-World/Jewish-Features/US-UK-playwrights-write-separate-responses-to-Seven-Jewish-Children>